

En jour för alla?

En kartläggning av tillgängligheten
på Unizons medlemsjourer

April 2015

Unizon samlar över 120 kvinnojourer, tjejjourer och andra
Stödverksamheter som arbetar för ett jämställt samhälle fritt från våld.

www.unizon.se

EJA - ENJOUR FÖR ALLA har finansierats av Arvsfonden och Unizon
Datum: maj 2013 – april 2015
Text: Linda Ohlsson, Denise Cresso och Kerstin Kristensen
Layout: Linda Ohlsson och Kerstin Kristensen
Teknisk support: Kerstin Kristensen

Förord

Tillgänglighet är ett mål som jag arbetat för sedan jag förlorade synen för över trettio år sedan. Den är en del av bemötandet av mig som människa. Tillgängligt är det när en person kan komma in i en lokal, läsa informationen, kan ta kontakt med och vara aktiv i verksamheten. Först då är den personen fullt välkommen. Det gäller oavsett om det handlar om en myndighet, ett kultur- och sportarrangemang eller kollektivtrafik.

När Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt lyfte frågan om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning och vilket stöd som gruppen behövde, blev det starten på ett arbete för ökad tillgänglighet även inom området våldsutsatthet och behovet av tillgängliga kvinnojourer.

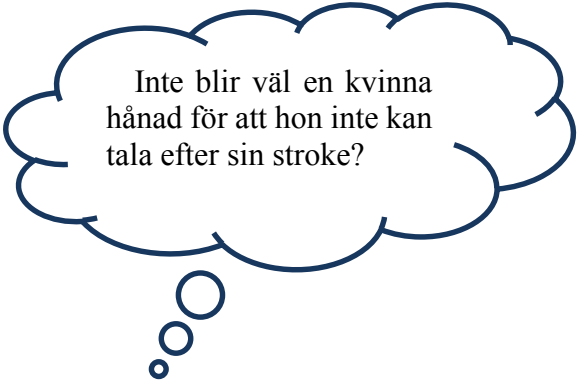
Kartläggningen av jourerna inom Västra Götalandsregionen visade tydligt att jourerna varken hade tid eller kunskap nog att självständigt genomföra inventeringar av tillgängligheter i det skyddade boendet. När arbetet på Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt var avslutat ville jag gå vidare med frågan om tillgängliga jourer och då utvecklades tanken om ett projekt där fokus sattes på att bidra till att jourerna gjordes tillgängliga och även kvinnor med funktionsnedsättning var välkomna. I diskussioner med inblandade växte tankarna till ord och handling. Med dator och måttband har vi under två år rest över hela Sverige och nu står vi vid slutet av det arbetet.

Med Projekt EJA har ett stort steg tagits mot målet att jourerna blir tillgängliga för kvinnor med funktionsnedsättning. Med varm hand lämnar jag över stafett pinnen till Unizon, Kommunerna och Funktionshinderföreningarna att nå målet: En Jour för Alla.

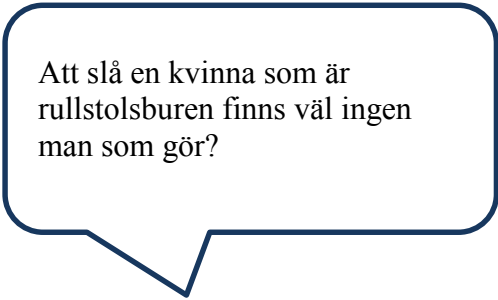
Ett stort tack till Arvsfonden och Unizon som tog sig an projektet. Ett stort tack till kanslichef Lotta Sonemalm och Kerstin Kristensen och Linda Ohlsson som arbetat med mig och gjort projektet möjligt.

Denise Cresso
Projektledare Projekt EJA

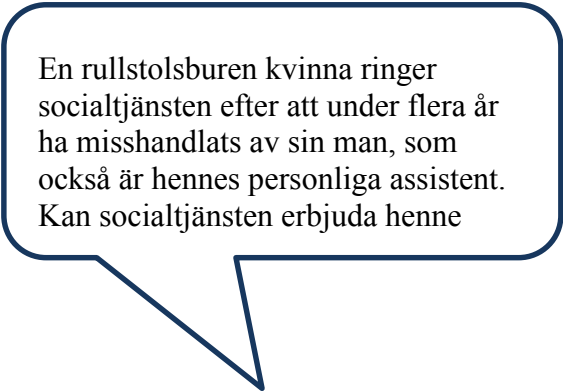
Förord	3
Projekt EJA	7
Kartläggning av kvinnojourerna.....	9
Tar emot extern personal?	10
Fler än du tror	11
Att använda hjälpmedlet i utövandet av våld	12
Vikten av att sprida kunskap	13
Flera former av våld	14
Rättsosäkert?	15
Kommunen som aktör	15
Projekt EJA rekommenderar	16
Kommunen	16
Kvinnojouren.....	17
Funktionshinderföreningen	18
Länsstyrelsen	19
Vart kan jag lära mig mer?	20
Bilaga 1 - Mappens innehåll.....	21

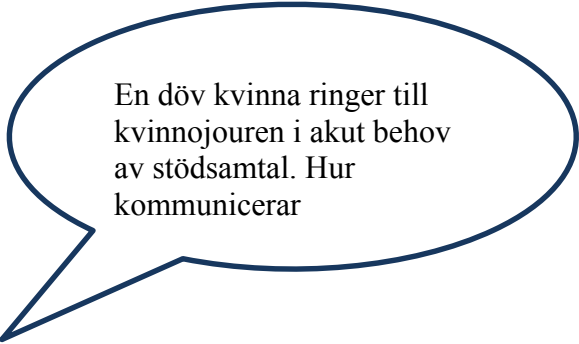
Inte blir väl en kvinna
hånad för att hon inte kan
tala efter sin stroke?

Att slå en kvinna som är
rullstolsburen finns väl ingen
man som gör?

En rullstolsburen kvinna ringer
socialtjänsten efter att under flera år
ha misshandlats av sin man, som
också är hennes personliga assistent.
Kan socialtjänsten erbjuda henne

En döv kvinna ringer till
kvinnojouren i akut behov
av stödsamtal. Hur
kommunicerar

Projekt EJA

Projekt EJA står för En Jour för Alla vars syfte var att arbeta för ökad tillgänglighet för våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning. Och att initiera ett samarbete mellan jourerna och funktionshinderföreningar lokalt. Projekt EJA har varit ett projekt inom Unizon med medel från Arvsfonden.

Projektets mål var att genomföra en inventering av samtliga Unizons jourer som erbjuder boende och att inspirera och initiera till ett lokalt samarbete mellan kvinnojouren och funktionshinderföreningarna. Då båda dessa rörelser drivs av delvis ideella krafter finns det ofta lite tid för att göra kraftansträngningar utöver den ordinarie verksamheten.

Denise Cresso och Linda Ohlsson håller temaseminarium.

Genom att föra samman dessa två på ett temaseminarium ansåg Projekt EJA att det skapats en grogrund för ett gemensamt arbete för ökad tillgänglighet. Men också ett utbyte av erfarenheter samt att gemensamt bearbeta kommunen och påtala deras ansvar; att ge våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning stöd och skydd. Det är också av vikt att tänka på att barn med funktionsnedsättning kan behöva följa med sin mamma till ett skyddat boende, så det är ytterligare en aspekt på tillgängligheten.

EJA har varit ett "hands on" projekt där varje medlemsjour med boende inom Unizon fått ett personligt besök. Detta besök följdes sedan upp av ett temaseminarium där projekt EJA ville öka kunskapen om den dubbla utsattheten; att vara våldsutsatt och ha en funktionsnedsättning.

Under inventeringsbesöken fick den lokala kvinnojouren ta del av EJAs material om tillgänglighet både fysiskt, kommunikativt och informationsmässigt. De fick också en del material som de senare kan använda för att fortsätta sprida kunskapen om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning. Se lista för innehåll i mappen i bilaga 1.

Projekt EJA upplevde att många av de aktiva på jourerna och i funktionshinderföreningarna fått en "aha" upplevelse. Ofta är de så uppe i det dagliga arbete som utförs i föreningarna, att de inte tänkt "utanför boxen". Många av kvinnojouren har blivit inspirerade att vilja förändra sin verksamhet så att kvinnor med funktionsnedsättning ska kunna komma till dem för skydd och stöd.

Till en början anordnade Projekt EJA egna lokala temaseminarier där funktionshinderföreningar, kommun, politiker och kvinnojouren bjöds in. Arbetssättet förändrades under projektets andra år då seminariet i stället hölls på det kommunala rådet för funktionshinderfrågor. Seminarierna var processinriktade där Projekt EJA ville att deltagarna skulle få en känsla av hur det är att vara en våldsutsatt kvinna med en funktionsnedsättning.

”Vi är ju så fokuserade på trottoarer, övergångsställen och att vi ska få tillgång till stadens caféer att vi inte ens tänkt på om vår kvinnojour är tillgänglig. Jag skäms”
Kvinna från en Funktionshinderförening

Bland annat fick deltagarna reflektera över de olika formerna av våld utifrån filmmaterialet ”Det finns stunder”. De fick prova på att ha en egen funktionsnedsättning i form av att bli mörkklädd och gå med vit käpp, för att påvisa hur stort beroendet blir när man inte ser.

En annan viktig aspekt som Projekt EJA betonade på seminarierna var vikten av att våga fråga om våld. Då många funktionshinderföreningar har medlemmar som kan vara utsatta för våld är det därför viktigt att reflektera kring vad våld är och hur frågan om eventuell våldsutsatthet ställs. När ska man fråga en medlem om denne är utsatt för våld? Hur kan temaseminarier bidra till att upptäcka en våldsutsatt kvinna i vår förening? Vart finns stöd och hjälp att få? Frågor som är viktiga att reflektera kring och få kunskap om för att kunna hjälpa våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning.

” ”Jag har jobbat med dessa frågor i över 20 år men aldrig tänkt på att utsattheten kan se ut så här”
Kvinnojourskvinna

Under de två år som projektet reste runt i Sverige för att besöka kvinnojouren och funktionshinderföreningar har Projekt EJA mött människor med ett stort engagemang. Många kvinnojouren uttrycker att alla kvinnor, oavsett funktionsförmåga ska ha tillgång till ett skyddat boende när de blivit våldsutsatta. Hos funktionshinderföreningar är det en jämlikhetsfråga, att få tillgång till samma stöd som kvinnor utan funktionsnedsättning.

Kartläggning av kvinnojourerna

Projekt EJA har under två år besökt 58 medlemsjourer och kartlagt den fysiska och den kommunikativa tillgängligheten men också kartlagt de erfarenheter som kvinnojourerna har av att möta våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning. Resultatet av kartläggningen visar att 27 procent av Unizons jourer har möjlighet att ta emot en kvinna beroende av rullstol i sitt skyddade boende. 68 procent av jourerna kan ta emot en kvinna med ledarhund, 70 procent av jourerna ger kvinnan möjlighet att få personlig assistans i boendet. Lista över tillgängligheten på jourerna se sidan 22.

I samtalen med personal, volontärer och/eller styrelse diskuterades även frågan om vad de bör tänka på när en kvinna med funktionsnedsättning ska bo i det skyddade boendet. Kvinnojourerna arbetar i första hand med det akuta skedet, alltså att en kvinna och eventuella barn ska få komma till det skyddade boendet eller för stödsamtal snabbt. Eftersom det många gånger handlar om en akut insats kan det vara bra att varje jour ha en strategi innan en kvinna med funktionsnedsättning flyttar in.

Ett besök på kvinnojouren Nike, Gällivare

Under besöket på jouren träffade EJA volontärer, styrelse och/eller personal, vilket kunde variera beroende på hur stor jouren var och vilka som hade tid att träffas. Alla jourer har till exempel inte anställd personal. Svaren på frågorna kring erfarenhet av att möta våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning är därför beroende på vem på jouren vi träffat, om denna person var nyanställd/ny volontär eller om det var en person som varit med i verksamheten länge.

När projekt EJA initialt började prata om vilka erfarenheter jouren har svarade många att de inte mött någon kvinna med funktionsnedsättning, men ju mer samtalet fortgick blev det tydligt att de möter dessa kvinnor oftare än de trodde från början.

Tabell 1 visar hur många av jourerna som har erfarenhet av en stödsökande med en funktionsnedsättning i det skyddade boendet respektive stödsamtal. Vissa jourer hade alltså enbart erfarenhet av stödsamtal.

Nedsättning	Rörelse	Hörsel	Syn	Kognitiv	Psykisk	Intellektuell	Astma/Allergi
Stödsamtal/ Skyddat boende	23	13	7	39	47	27	33
Enbart Stödsamtal	13	8	8	8	3	12	3

Tabell 1: Statistiken är baserad på samtal med jourkvinnor om deras erfarenheter av att ha en kvinna/man eller barn boende på kvinnojourens skyddade boende alternativt i stödsamtal.

Tar emot extern personal?

Några av de saker som Projekt EJA pratat om på besöken är vilka möjligheter jouren har att ta emot en kvinna som har personlig(a) assistent(er) eller hemtjänst. Den sistnämnda är något som även berör kvinnor som är äldre och inte enbart de kvinnor som har en funktionsnedsättning.

Kartläggningen visar att 15 procent av jourerna har erfarenhet av hemtjänst och 20 procent av jourerna har erfarenhet av personlig assistans. Nästan hälften av jourerna har komplement till det kollektiva boendet.

71 procent av de kvinnojouren som EJA besökt ställer sig positiva till att en kvinna ska kunna ta med sin personliga assistent, om det är vad kvinnan vill. EJA har samlat alla jourer som kan ta emot extern personal i sitt skyddade boende på sidan 22.

Piktobild för ledsagare.

När det gäller hemtjänst var betydligt fler jourer kritiska, enbart hälften av jourerna kunde tänka sig att ta emot hemtjänst i det skyddade boendet. Detta på grund av att det är allt för stora arbetslag inom hemtjänsten, vilket innebär bland annat att det finns en förhöjd risk att boendet blir avslöjat och att kvinnan blir hittad.

När det gäller extern personal på boendet är det viktigt att tänka på att dessa har kunskap om vad ett skyddat boende innebär. Det är också viktigt att det är små personalgrupper som arbetar i det skyddade boendet för att boendeadressen inte ska bli avslöjad. Den personal som jobbar med kvinnan i boendet bör självklart ha grundläggande kunskap i våld för att på bästa sätt kunna stötta kvinnan i hennes situation.

Vårt förslag till jourerna är att ta en diskussion med kommunen om hur löser vi på jouren det om en kvinna beroende av hemtjänst kommer till oss? Två förslag att lösa detta på; det ena är att kvinnojouren utbildar en liten arbetsgrupp inom hemtjänsten i våld och vikten av sekretess. Det andra är att kommunen arvoderar volontärer på jouren. Boka ett möte på kommunen och berätta hur ni vill att det ska vara. Denna handlingsplan blir sedan mycket användbar i det akuta placerandet då alla vet hur de ska agera.

Fler än du tror

När projekt EJA startade fanns det en förutfattad mening om att kvinnojourerna inte tog emot exempelvis kvinnor med psykisk funktionsnedsättning. Ju fler jourer som besöktes och ju mer samtalet pågick kring jourens erfarenheter visade sig motsatsen. 86 procent har erfarenhet av att möta kvinnor med psykisk funktionsnedsättning, 81 procent har erfarenhet av att möta kvinnor med kognitiv funktionsnedsättning och 67 procent har erfarenhet av att möta kvinnor med intellektuell funktionsnedsättning.

Studien ”Vi är många” visar att hela 70 procent av de tillfrågade någon gång i sitt liv hade utsatts för någon form av våld eller övergrepp. Det syns också tydligt i det faktum att nästan 90 procent av jourerna har erfarenhet av stödsökande kvinnor med psykisk funktionsnedsättning.

Projekt EJA mötte en viss ambivalens gällande de kvinnor som nämns ovan då många jourer bland annat upplevt att de inte fått all information om kvinnan innan placering. Till exempel kan det under vistelsetiden på boendet komma fram att kvinnan har en intellektuell, kognitiv eller psykisk funktionsnedsättning. Många jourer upplever att de inte kunnat göra ett så bra arbete från början som de hade kunnat göra om de innan kvinnan flyttade in fått reda på att hon hade en funktionsnedsättning.

Tydliga dokument och frågor som socialtjänsten ska ställa till kvinnan innan en placering, kan göra att kvinnojourerna är bättre förberedda när kvinnan kommer för att bo. Unizon har tagit fram ett dokument som kan vara mycket användbart innan placering. EJAs förslag är att denna kompletteras med frågor kring funktionsnedsättning exempelvis om kvinnan har boendestöd, god man, behov av hjälpmedel etc. Ni kan självklart göra ett liknande dokument utefter behov och förutsättningar på just er jour.

Dessa dokument är dock ingen garanti för att all information kring kvinnans situation blir känd. Varje jour bör därför utforma sin egen handlingsplan kring hur de ska agera om en kvinna exempelvis skulle ha en psykisk funktionsnedsättning som skulle kunna innebära att det behövs mer resurser på jouren. Ett tips är att redan nu etablera en kontakt med den psykiatriska mottagningen eller andra ställen i er kommun där ni kan få stöd och hjälp.

Att använda hjälpmedlet i utövandet av våld

Det kan vara så att en kvinna som hastigt lämnat sin våldsutövare inte fått med sig sina hjälpmedel, som hon är beroende av. Att redan från början etablera en kontakt med Hjälpmedelscentralen gör att det blir lättare och förhoppningsvis går fortare att få låna hjälpmedel under den tid kvinnan bor på jouren. Ta även reda på om er tolkcentral kan erbjuda teckentolkning om en döv kvinna vill ha kontakt med jouren för samtal eller boende.

Våld grundar sig i ett makt- och kontrollbehov och genom att använda sig av kvinnans hjälpmedel i utövandet av våld skapas en dubbel effekt. Kvinnan blir utan sina hjälpmedel och därmed mer beroende av sin våldsutövare. Att använda sig av kvinnans hjälpmedel i våldsutövandet är ett lätt sätt att skapa makt och kontroll över kvinnan.

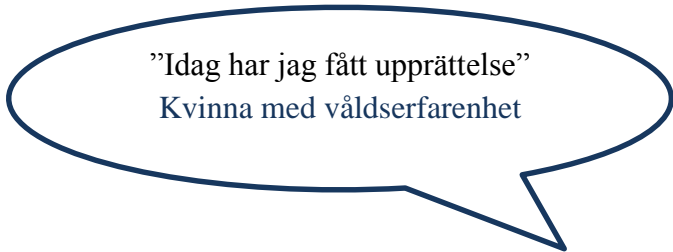
På projekt EJAs temaseminarium visades filmer ur ”Det Finns Stunder”, ett material som handlar om fem kvinnor som alla har en funktionsnedsättning och blir utsatta för våld. En av filmerna handlar om Siri som är blind. Hennes man Tore välter med flit en kopp kaffe över hennes dator. För Siri innebär hennes dator att hon kan leva ett självständigt liv. När Tore hållt kaffe i hennes dator erbjuder han sig att läsa hennes mejl för henne från hans dator som inte har läsprogram. Siri har här inga valmöjligheter då hon inte kan läsa sina mejl utan läsprogram. Hon blir inte enbart i högre grad beroende av Tore utan även hennes personliga integritets krängs då Tore inte bara läser hennes mejl utan också tar del av innehållet.

Projekt EJA har delat ut brandvarnare för döva till alla besökta jourer. Ett livsviktigt hjälpmedel för en kvinna som inte hör. Till klockan kan telefon, dörrklocka och babyvakt kopplas och varnar med ljus och vibration.

Vikten av att sprida kunskap

Den svenska forskningen på området är liten, men den forskning som finns pekar tydligt mot att kvinnor med funktionsnedsättning i högre grad är utsatta för våld jämfört med kvinnor generell. Det är därför av vikt att sprida kunskapen om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

”Idag har jag fått upprättelse”
Kvinna med våldserfarenhet

Projekt EJA har mött många funktionshinderföreningar och kvinnojourer och de flesta vittnar om en och samma sak, våldet är vanligt.

Genom att hålla temaseminarium har projekt EJA synliggjort våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning som en särskilt utsatt grupp. Tanken var bland annat att få funktionshinder rörelsen att fundera över vad de kan bidra med i den lokala jourens tillgänglighetsarbete. Projekt EJA hade som mål att sammanföra funktionshinderföreningar och kvinnojouren eftersom de har kunskap som kompletterar varandra och här kan ett kunskapsutbyte ske.

Projekt EJA har initierat till ett samarbete genom att bjuda in till möten innan temaseminariet, där representanter från någon funktionshinderförening, kvinnojour och kommun deltagit. Syfte var att de som deltog skulle få ett ansikte på de som jobbar med tillgänglighets- samt kvinnofridsfrågor lokalt, för att underlätta framtida samverkan. Sammanlagt har Projekt EJA genomfört 37 temaseminarier med 562 deltagare. Tanken var att alla jourer som fått en inventering skulle få ett temaseminarium men på grund av tidsbrist blir sjutton jourer utan temaseminarium. I tabell 2 har vi listat antal deltagare på EJAs temaseminarier.

Antal	Orter	Jourer	Från Kvinnojouren	Antal från kommun/region /stat	Från förening för funktionshinderfrågor	Från Brottsofferjouren	Övriga inkl. media	Summa
2013	8	10	38	47	45	8	6	135
2014	29	31	73	167	175	5	18	427
S:a	37	41	111	214	219	13	24	562

Tabell 2: Projekt EJA har hållit temaseminarium med 41 jourer representerade på 37 orter.

Som ni kan se i tabell 2, har projektet nått en bred representation av funktionshinderföreningar och kommun- region- och statligt anställda. 111 jourer har varit representerade på temaseminarierna, utöver de 116 volontärer på kvinnojouren som närvarat på inventeringsbesöket.

Flera former av våld

På temaseminarierna har Projekt EJA föreläst om olika former av våld och vad som skiljer dem åt. När det gäller våld mot kvinnor med funktionsnedsättning är det både lika men också olika.

Vad är det då som skiljer sig i våld mot kvinnor med funktionsnedsättning? Kvinnor som blir våldsutsatta och har en funktionsnedsättning har dels svårt att fly, svårare att orientera sig rumsligt eller svårare att försvara sig. De blir också utsatta på fler arenor exempelvis på daglig verksamhet, i färdtjänstbilen, på gruppboenden osv. De har också fler potentiella förövare i sin närhet. Det kan vara en personlig assistent, familj, taxichaufför eller partner som utför våldet. Dessa personer räknas också till de som kvinnan har en nära relation till och därmed också blir utsatt i en nära relation. Nedan kan ni läsa om de olika formerna av våld och hur de yttrar sig;

Funktionshinderrelaterat är det våld som riktas mot funktionsnedsättningen. Det kan handla om att inte tolka för en kvinna som är döv och där med isolera henne. Eller att flytta rullstolen en bit ifrån sängen innan man lämnar huset vilket innebär att kvinnan inte kommer upp. Förövaren använder alltså funktionsnedsättningen i utövandet av våld.

”Jag vet ärligt inte vad som kom först våldet eller funktionsnedsättningen”
Kvinna med funktionsnedsättning

Försummelse är det våld som är det mest subtila, det kan handla om att få för mycket eller för lite mat, för mycket eller för lite mediciner, eller att ens basala behov inte tillfredsställs. Det kan vara så att intimitvättar tar väldigt lång tid eller så får man ingen hjälp alls med sin hygien. Denna form av våld kan både barn och äldre bli utsatta för men också de som har en funktionsnedsättning.

Ekonomiskt våld är ett mycket vanligt våld. Kvinnor som kommer för stöd och hjälp på jouren har ofta en mycket dålig ekonomi på grund av att mannen skuldsatt henne och också ibland även barnen. För kvinnor med intellektuell funktionsnedsättning finns en förhöjd risk att exempelvis en god man skor sig på kvinnans pengar, hon tvingas skriva på lån eller mobilabonnemang osv.

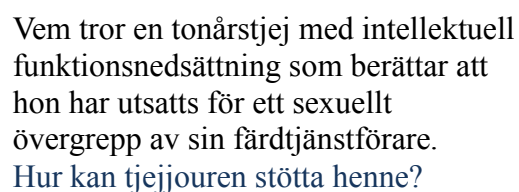
Sexuellt våld är sexuella trakasserier, våldtäkt och att göra sexuella saker mot sin vilja genom hot och/eller tvång. Många unga tjejer med intellektuell funktionsnedsättning kan ha svårt att tyda signalerna. På ett seminarium EJA hade var det en boendesamordnare för ett gruppboende som berättade att en av deras tjejer med intellektuell funktionsnedsättning skulle betala en kopp kaffe en man bjudit henne på genom att ha sex med honom.

Fysiskt och/eller psykiskt våld är de former som idag är mest omtalade, när man nämner dessa former vet de flesta vad de innebär. Dock finns det en ”tanke” om att kvinnor med funktionsnedsättning inte blir utsatta för våld då de står under ”samhällets beskydd”. Med detta menas att om en kvinna har exempelvis personlig assistans kan hon inte bli våldsutsatt. Men var uppmärksam på att det kan vara så att det är assistenten som utövar våldet.

Rättsosäkert?

Om en kvinna bestämmer sig för att polisanmäla det våld hon utsatts för kan det många gånger bli problem för kvinnor med funktionsnedsättning. Hur skulle en kvinna kunna anmäla sin man för att han flyttat rullstolen lite för långt bort från sängen så hon inte kan komma upp på hela dagen? Eller en tjej med intellektuell funktionsnedsättning som blivit sexuellt utnyttjad men inte riktigt kan beskriva händelseförloppet i ett polisförhör.

Under ett av temaseminarierna säger en åklagare att hon så många gånger försökt att förklara hur svårt det kan vara att prata om våld. Hon menade att det kan vara betydligt svårare för en kvinna med intellektuell funktionsnedsättning som har svårt att tolka information och/eller saknar ord för vad hon blivit utsatt för samtidigt som hon blir pressad i en rättegång. Generellt är det svårt att prata om våldsutsatthet oavsett funktionsförmåga. Det blir extra komplext om man dessutom har en intellektuell funktionsnedsättning. Varje jour har fått ett Reda-ut häfte om våld med pictobilder, vilket går att ladda ner från Unizon, se bilaga 1. Häftet kan med fördel användas i samtal där en kvinna har svårt att uttrycka sina våldserfarenheter i ord.

Vem tror en tonårstjej med intellektuell funktionsnedsättning som berättar att hon har utsatts för ett sexuellt övergrepp av sin färdtjänstförare. Hur kan tjejjouren stötta henne?

Kommunen som aktör

Projekt EJAs målgrupp har i första hand varit kvinnojouurer och funktionshinderföreningar, men har haft kommunen som en sekundär målgrupp då det är av lika stor vikt att kommunen arbetar för en tillgänglig kvinnojour. Det har inte alltid varit en självklar fråga för kommunen, men i några fall har kommunen varit drivande. Det andra året har till exempel alla Projekt EJAs temaseminarium genomförts i samverkan med det kommunala rådet för funktionshinderfrågor.

Det är kommunens ansvar att erbjuda ett skyddat boende där det finns kompetens kring våld. Tyvärr är det så att Projekt EJA allt för många gånger fått ta del av historier där våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning blivit placerade på exempelvis ett äldreboende, då de sökt hjälp. Att de blivit placerade på ett äldreboende beror oftast på att detta är tillgänglighetsanpassat, dock får kvinnan i fråga inte det stöd kring sin våldsutsatthet som kvinnojouren kan erbjuda. Några aspekter kommunen måste ta ställning till är hur de ska agera om en kvinna är beroende av personlig assistans eller hemtjänst. Frågan är även hur snabbt kvinnan kan få ett anpassat boende när det är dags att lämna det skyddade boendet? Hur agerar kommunen om det är mannen (eller annan anhörig) som utövat våldet, och som dessutom arbetar som kvinnans personliga assistent?

Många kvinnojouurer får verksamhetsbidrag ifrån kommunen för att driva sin verksamhet och många jourer vittnar om att de har en god samverkan med sin kommun. Både kommunen och jouren vinner på en samverkan för ett tillgängligt skyddat boende. Ett tips är att lyfta frågan i samverkansråd, i ett möte med kommunen eller tillsammans med bostadsanpassaren och kvinnofridshandläggaren.

Projekt EJA rekommenderar

Trots EJAs ansträngningar att motivera och stötta jourerna i tillgänglighetsarbetet är det få jourer som anpassat sitt boende, enbart tre av de 45 otillgängliga jourerna har anpassat sitt boende efter Projekt EJAs besök, vilket innebär att 42 jourer fortfarande inte kan ta emot en kvinna som är beroende av rullstol. 15 av jourerna var tillgängliga från början och två av dem har fått lägga ner sitt tillgängliga skyddade boende på grund av för lite resurser.

Det bör tas med i beräkningen att projektet pågått i två år och att några av jourerna inte haft så lång tid på sig att öka tillgängligheten. Jourerna kan behöva längre tid på sig i tillgänglighetsarbetet för att det ska synas något resultat. Efter en uppföljning där Projekt EJA ringt runt till alla de jourer som fått ett inventeringsbesök visar det sig att det är få jourer som tagit tag i tillgänglighetsfrågan på allvar.

Se rapporten som ett första steg i ett fokuserat arbete för att våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning ska få tillgång till ett skyddat boende. Samtliga parter måste därför ta ett gemensamt ansvar och prioritera insatser för ett tillgängligt skyddat boende.

Nedan följer några förslag som Projekt EJA rekommenderar respektive aktör att beakta gällande våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning och vikten av en tillgänglig jour.

Kommunen

Kommunen kan tillsammans med juren ta fram ett dokument/ handlingsplan för vilka åtgärder som kommunen bör besluta om för att möjliggöra så att kvinnojouren kan ta emot en kvinna med funktionsnedsättning som är våldsutsatt.

Kommunen bör ha en strategi när det gäller en kvinna som är behov av personal i det skyddade boendet. EJA vill tipsa om två olika förslag på hur detta skulle gå till; det ena är att kvinnojouren utbildar en liten arbetsgrupp inom hemtjänsten i våld och vikten av sekretess. Den personal som kommer utifrån för att stötta kvinnan i jurens boende ska skriva under jurens dokument om tystnadsplikt. Det andra är att kommunen arvoderar en volontär på juren.

Kommunen kan inte alltid garantera att det är ett fåtal personer som kommer från hemtjänsten och det blir en konflikt med jurens tankar om säker adress och integritet för de andra kvinnor som bor på juren just då. Därför bör kommunen kontakta den lokala juren för att diskutera ovan två nämnda förslag på lösning. Det ska sedan vara tydligt vad som varit överenskommet så att det akuta placandet på kvinnojour går så smidigt som möjligt.

Kvinnojouren

Ett fåtal jourer som EJA besökt har en policy gällande inköp av allergifria produkter så som växter, tvättmedel, sköljmedel, diskmedel etc., användning av parfym och matallergier. Prata ihop er på ett styrelsemöte och skapa en policy gällande allergifria produkter. För godkända produkter surfa in på: www.alltomallergi.se

75 procent av jourerna har djurförbud på det skyddade boendet. För de kvinnor och/eller barn som kommer för att bo och har en allergi är detta jättebra. EJA vill tipsa om att Veterinärernas Omtanke Om Våldsutsatta (VOOV) kan ta emot djur under tiden kvinnan bor på kvinnojour. De som kan placera ett djur hos VOOV är socialtjänst, polis och kvinnojour. Surfa redan nu in på deras hemsida för att se hur det ser ut i just ert län: www.voov.nu

Om en kvinna med ledarhund skulle behöva bo på ert skyddade boende som är djurfritt vill EJA tipsa om att se över förutsättningarna för att kommunen kan stå för kostnaden av en sanering när kvinnan flyttat ut. Detta för att kvinnor och/eller barn med allergi också ska kunna bo i det skyddade boendet.

Alla Unizons kvinnojouren med boende har fått en blå EJA mapp med en massa bra tips på hur ni kan göra ert informationsmaterial tillgängligt såsom flyers och hemsida. Gör gärna så mycket som möjligt lättläst med bra kontrast mellan bakgrund och text. Kvalitetssäkra gärna ert material med exempelvis de lokala funktionshinderföreningarna så som exempelvis Synskadades Riksförbund, Dyslexiförbundet etc. Ett annat tips är att skapa en referensgrupp med representanter från funktionshinderföreningar när ni ska göra nytt material. Tänk på att skriva ert informationsmaterial i ett Word dokument som ni kan skicka per mejl till någon med synskada som läser med läsprogram på datorn. Tänk på att bilder inte kan läsas med läsprogram, syntolka gärna de bilder ni har på exempelvis hemsidan. Skriv gärna exempelvis boenderegler osv i lättläst.

Gör gärna ett internt dokument för ”frågor till placerande kommun” där ni ställer frågor kring funktionsnedsättning. Finns det behov av assistans, hemtjänst, boendestöd eller kontakt med psykiatrin. Har kvinnan eller barnen allergier som jouren behöver veta om för att kunna förbereda boendet tills de ska flytta in etc.

Gör en intern handlingsplan; hur går vi till väga vid eventuella funktionsnedsättningar? Vilka kontakter är bra att etablera? Hur agerar volontärer/ personal/ styrelse om exempelvis en kvinna med rullstol som inte har assistans i boendet skulle ramla sent på kvällen eller hur agerar ni om en kvinna skulle behöva åka akut till psykiatriska mottagningen.

Vid renovering är det bra att tänka tillgänglighet före snygghet, det är till exempel bra att tänka på att ha kontrast mellan väggar och dörrkarmar när ni målar om. Passa på att byta ut hatthyllan mot krokar när det är dags att köpa nytt så att en kvinna med synskada inte går in i hyllan och skadar sig. Köp gärna in ett bord utan sarg under när det är dags att byta ut köksbordet, så att en kvinna med rullstol lätt rullar under.

Ta inte bort den utdragbara skärbrädan när köket renoveras, denna är bra för en kvinna med rullstol när hon ska preparera sin mat.

I vissa län finns så kallade länskvinnjourer, lyft frågan om tillgänglighet här. Finns det möjlighet att anpassa en jours boende så att det åtminstone finns ett anpassat boende i ert län. Hur kan ni stötta varandra regionalt, kan ni ha gemensamma utbildningsdagar i våld mot kvinnor med funktionsnedsättning etc.

Prata i er eventuella samverkansgrupp kring hur ni gemensamt ska verka för att ert skyddade boende ska bli tillgängligt. Ta gärna med filmmaterialet "Det Finns Stunder" och KvinnofridsSpelet vid möten med samverkansgruppen för att väcka intresset och sprida kunskap.

Prata med er kommun kring förutsättningarna att bli tillgängliga, kan de bistå på något sätt? Använd er av protokollet men ta gärna också hjälp av bostadsanpassaren i kommunen. Bostadsanpassaren skulle kunna se vad just ert boende skulle behöva för förändringar. Många jourer får verksamhetsbidrag och vissa hyr också det skyddade boendet av det kommunala bostadsbolaget, prata med er kommun kring vilka förutsättningar det finns för er att byta boende till en anpassat. Se över hur det eventuella kommunala boendet ser ut, är det tillgängligt? Om det inte är det, har ni all möjlighet att tillsammans med kommunen anpassa ert boende med motivering att det måste finnas ett tillgängligt skyddat boende i kommunen.

Etablera en kontakt på Hjälpmedels-, Syn- och Hörcentralen för att se vilka förutsättningar det finns att få låna hjälpmedel om en kvinna inte fått med sig sina. Prata också med er tolkcentral och hör om det finns möjlighet att få hjälp att tolka för en kvinna som är döv.

Tänk på att det också kan vara aktuellt att en person med funktionsnedsättning vill vara aktiv i den lokala kvinnojouren, då krävs det att den är tillgänglig. Tänk också på att jourens skyddade boende måste vara tillgängligt för barn med funktionsnedsättning.

Funktionshinderföreningen

Funktionshinderföreningar kan ofta bistå med svar på frågor om tillgänglighet för just sina medlemmar. Fungerar jourens lättlästa version? Kan jourerna få sin information utskrivet i punktskrift? Hur fungerar jourens lokaler för en person beroende av rullstol? Erbjud er expertis på tillgänglighet men påtala också vad jouren behöver förändra.

Hur kan ni sprida kunskap om våld i era respektive föreningar? Bjud in er till jouren för ett studiebesök eller bjud in den lokala jouren till något av era möten. Se över vilka förutsättningar som finns för samverkan kring frågan våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning.

Se om det finns möjlighet för er att vara med i den kommunala samverkansgruppen mot våld, för att lyfta medlemmarnas behov.

Rådet för funktionshinderfrågor kan bjuda in jouten att föreläsa om våld mot kvinnor generellt och våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

Samverka med jouten för att påtala vikten av en tillgänglig jout. Både ni och jouten är ideella verksamheter och behöver hjälpas åt för förändring.

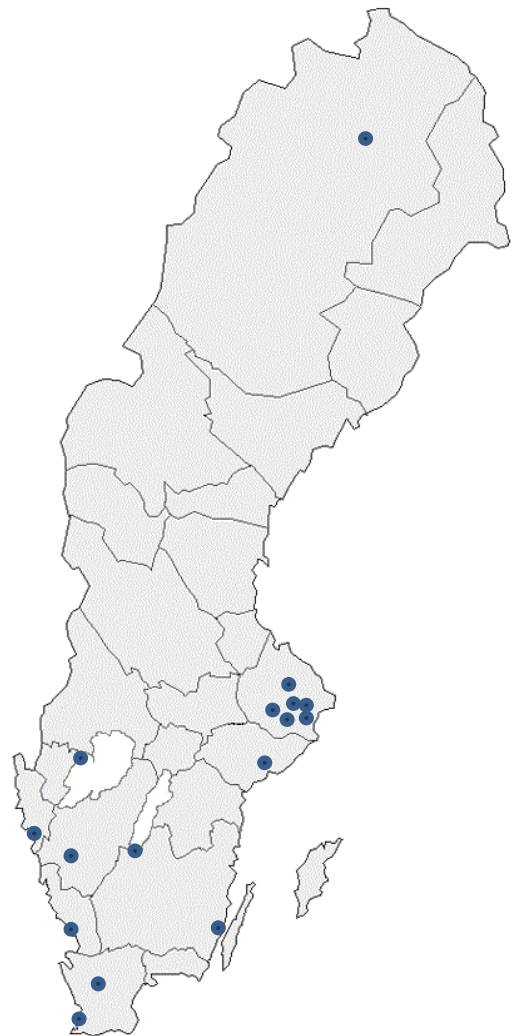
Länsstyrelsen

Sprid kunskap om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning lokalt och regionalt genom att anordna temadagar med kompetenshöjande syfte. Lyft gärna frågan i den regionala samverkansgruppen för att skapa en gemensam handlingsplan kring stöd, hjälp och kunskap om våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning.

Se till att minst en jout har ett tillgängligt skyddat boende i länet. Se över hur ni kan stötta jouterna för ett tillgängligt skyddat boende. Då många barn flyttar med sin mamma till det skyddade boendet är det även relevant att det finns ett tillgängligt skyddat boende i närområdet så att ett barn med funktionsnedsättning kan gå kvar i skolan etc.

Orter där det finns en Unizon-jout som är tillgänglig för rullstolsburna. De med grön text är fullt tillgängliga:

Borås
Stenungssund
Halmstad
Ängelholm
Malmö: ATIM
Kalmar
Jönköping
Nyköping
Upplands-Väsby
Huddinge
Kista
Bålsta
Säffle
Märsta
Stockholm: AKH
Gällivare

Kartan visar vilka län som har minst en Unizon-jout som är tillgänglig för rullstolsburna. Se listan på sidan 22.

Vart kan jag lära mig mer?

Sällan sedda. Utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.
Socialstyrelsen.

Finns att beställa eller ladda ned på: <http://www.socialstyrelsen.se>

Genväg till forskning. Lika men olika - Våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.
Västra Götalandsregionen.

Finns att ladda ned på: <http://www.valdinararelationer.se/genvag>

Våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

Nationellt centrum för kvinnofrid.

Finns att beställa eller ladda ned på: <http://www.nck.uu.se>

Vi är många. Övergrepp mot kvinnor som använder psykiatri. En omfångsstudie.

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH).

Finns att ladda ned på: http://www.rsmh.se/Vi_ar_manga_RSMH.pdf

Dubbelt utsatta damer? En studie om mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

Göteborgs universitet.

Finns att ladda ned på: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/25170/1/gupea_2077_25170_1.pdf

Våldsamt osynligt. En bok om brottsutsatthet och funktionsnedsättning.

Brottsofferjourernas Riksförbund.

Finns att beställa på: <http://www.brottsofferjouren.se>

Våld mot personer med funktionshinder. Rapport 2007:26

Brottsförebyggande rådet.

Finns att beställa eller ladda ned på: <http://www.bra.se>

Filmen om Afsoon ur metodmaterialet ”Det Finns Stunder”:

Finns att se på <https://www.youtube.com/watch?v=MXSsBA8bNZI>

Bilaga 1 - Mappens innehåll

Enkelt avhjälpna hinder

<http://www.unizon.se>

Checklista tillgängliga sajter:

http://unizon.se/sites/default/files/media/checklista_tillg_ngliga_sajter_15144.pdf

Dubbelt Utsatt:

http://unizon.se/sites/default/files/media/dubbelt_utsatt_bok_13381.pdf

Dubbelt Utsatt lättläst:

http://unizon.se/sites/default/files/media/dubbelt_utsatt_l_ttl_st_19967.pdf

Kvinnor med funktionsnedsättning på kvinnojour:

http://unizon.se/sites/default/files/media/kvinnojourer_och_kvinnor_med_funktionsneds_ttnin_g_28421.pdf

Genväg till forskning - Lika men olika:

http://unizon.se/sites/default/files/media/likamedolika_73751.pdf

Text som fler kan läsa:

http://unizon.se/sites/default/files/media/text_som_fler_kan_l_sa_tips_om_typografi_och__88920.pdf

Reda-ut häfte om våld:

http://unizon.se/sites/default/files/media/reda_ut_h_fte_skr_15068.pdf

Sant eller Falskt? Om mäns våld mot kvinnor

http://www.kvinnofrid.nu/download/publicerat/SANT_FALSKT.pdf

Metodmaterialet ”Det Finns Stunder”

För beställning av materialet: <http://amphi.se/material/det-finns-stunder>

KvinnofridsSpelet:

Beställning av <http://www.kvinnofrid.nu/spelet.php>

Finns ej att ladda ner:

Sant eller Falskt? Om mäns våld mot kvinnor lättläst

Tidningen Och...

Tidningen Och... lättläst

Ort	Namn				
Borås	Kvinnojouren Borås	JA	NEJ	JA	JA
Göteborg	Kvinnohuset Kassandra	NEJ	JA	JA	JA
Göteborg	Villa Karin	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Göteborg	Kvinnojouren i Göteborg	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Skövde	Kvinnohuset Tranan	NEJ	NEJ	JA	JA
Stenungssund	Kvinnojouren i Stenungssund	JA	NEJ	JA *	JA
Lidköping	Kvinnojouren Linnéan	NEJ	NEJ	JA *	JA
Varberg	Kvinnojouren Frideborg	NEJ	NEJ	JA *	JA
Falkenberg	Falkenbergs Kvinnojour	NEJ	JA	JA *	JA *
Halmstad	Kvinnojouren Victoria	JA	JA	NEJ	NEJ
Båstad	Havsbadens Kvinnoboende	NEJ	JA	JA	JA *
Ängelholm	Skyddsjouren i Ängelholm	JA	NEJ	JA *	JA
Höganäs	Kvinnojouren i Höganäs	NEJ	NEJ	JA *	JA
Malmö	Malmö Kvinnojour	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Malmö	ATIM Kvinno- och Tjejjour	JA	JA	JA *	JA *
Malmö	Tänk Om	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Hässleholm	Frida Kvinnojour	NEJ	JA	JA	NEJ
Karlshamn	Karlshamn Kvinnojour	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Ronneby	Ronneby Kvinnojour	NEJ	JA	JA	NEJ
Sölvesborg	Kvinnojouren Embla	NEJ	JA	JA	NEJ
Karlskrona	Kvinnojouren Frideborg	NEJ	NEJ	NEJ	JA
Kalmar	Kvinnojouren Kalmar	JA	JA	NEJ	NEJ
Västervik	Kvinnojouren Vändela	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Växjö	Kvinnojouren Blenda	NEJ	JA	JA	NEJ
Visby	Kvinnojouren Amanda	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Eksjö	Kvinnojouren Linnéorna	NEJ	JA	JA *	JA *
Nässjö	Kvinnojouren i Nässjö	NEJ	JA	JA *	JA *
Jönköping	Kvinno- & Tjejjouren Jönköping	JA	JA	JA *	NEJ
Vetlanda	Kvinnojouren Linnéorna	NEJ	JA	JA	NEJ
Värnamo	Värnamo Kvinnojour	NEJ	JA	NEJ	JA *
Flen	Kvinnojouren Malva	NEJ	JA	JA *	JA *
Katrineholm	Kvinno- & Tjejjouren Miranda	NEJ	JA	JA *	JA *
Nyköping	Kvinnojouren Mira	JA	JA	JA *	JA *
Strängnäs	Kvinnojouren Måna	NEJ	NEJ	NEJ	JA
Upplands-Väsby	Kvinnojouren Klara	JA	JA	JA *	JA *

Ort	Namn				
Huddinge	Kvinnojouren Huddinge	JA	JA	JA	JA *
Hässelby	Västerorts Kvinno- & Tjejjour	NEJ	NEJ	JA	JA
Kista	Somaya Kvinno- & Tjejjour	JA	NEJ	JA *	JA *
Märsta	Sigtuna Kvinno- & Tjejjour	JA	JA	JA *	JA *
Nacka	Kvinnojouren Nacka & Värmdö	NEJ	JA	JA	JA *
Sollentuna	Sollentuna Kvinnojour	NEJ	JA	NEJ	JA *
Spånga	Tensta Kvinno- & Tjejjour	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Stockholm	Alla Kvinnors Hus	JA	JA	JA *	JA *
Stockholm	Q-jouren	NEJ	JA	JA	JA *
Södertälje	Kvinnojouren i Södertälje	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Täby	Kvinnojouren Täby-Danderyd	NEJ	JA	JA *	JA *
Bålsta	Kvinnojouren Olivia	JA	JA	JA	NEJ
Östervåla	Solrosen Kvinnojour	NEJ	JA	JA *	JA *
Boden	Kvinnojouren Boden	NEJ	NEJ	JA *	JA
Falun	Kvinnojouren Falun	NEJ	NEJ	NEJ	JA
Filipstad	Kvinnojouren i Filipstad-Storfors	NEJ	JA	JA	JA *
Säffle	Kvinnojouren Frida Säffle-Åmål	JA	JA	NEJ	JA *
Torsby	Kvinnojouren Nordvärmland	NEJ	JA	JA *	JA *
Malung	Kvinnojouren Malung-Sälen	NEJ	NEJ	JA *	JA
Gällivare	Kvinnojouren Nike	JA	JA	JA *	JA *

Tabellen är baserad på resultatet av de möten projekt EJA gjort på medlemsjouren Ring alltid för att försäkra er vad som gäller.

Symbolförklaring

Rullstol

JA = Det skyddade boendet är tillgängligt

NEJ = Det skyddade boendet är inte tillgängligt

Djurfritt

JA = Jouren tar inte emot djur

NEJ = Jouren tar emot djur

Personal

JA = Kan ha med sig egen personal * även manlig personal

NEJ = Kan inte ha med egen personal

Ledarhund

JA = Ledar-, service- och signalhund är välkommen

* kommunen måste betala sanering efter flytt pga. djurförbud.

NEJ = Ledar-, service- och signalhund är inte välkommen

Unizon samlar över 120 kvinnojourer, tjejjourer och andra
stödverksamheter som arbetar för ett jämställt samhälle fritt från våld

www.unizon.se